

Oversigt over Plantesygdomme.

201. — August 1934.

Mosaiksyge i Runkel- og Sukkerroer er ualmindelig ondartet i Aar, hvad der tilskrives den store Mængde Bladlus, vi har haft i Sommer.

Gule Blade i Runkel- og Sukkerroer er ret stærkt udbredt, men forveksles ofte med Nedvisning paa Grund af Tørke og Luseskade.

De voldsomme Luseangreb i Roe- og Bedemarkerne er jo forlængst overstaet, men de alvorlige Følger gør sig ofte gældende. Hertil kommer saa for Kaalroemarkernes Vedkommende, at Krusesygen er ret udbredt og ofte følges af Hjerteforraadnelse. Mange Marker har derfor et sørgeligt Udseende.

Kaalbroksvampen er ganske usædvanlig godartet i Aar.

Kartoffelskimmelen er kommet meget sent, gennemgaaende i sidste Trediedel af Maaneden, mange Steder var den endnu ved Maanedens Udgang ganske betydningsløs.

I en Mark paa Amager, hvor man i 20 Aar har dyrket Kartoffler, er der konstateret Angreb af Kartoffelaal.

Den varme, tørre Forsommer har begunstiget Knopormenes Trivsel, og Resultatet er blevet, at vi har faaet Angreb af ganske usædvanlig Voldsomhed. I alle Slags Roemarker har Larverne gjort overordentlig stor Skade, navnlig i sentsaaede Marker, hvor Ødelæggelsen kan være total. Nyudlægget til Frø er mange Steder næsten helt raseret. Ogsaa i Kartoffler er Angreb almindelige og Køkkenurterne har lidt meget. Særlig er det gaaet ud over Gulerødder, Porre, Løg og Selleri. Den anrettede Skade er meget alvorlig. Blomsterbedene er heller ikke gaaet fri. Udstrøning af Klid blandet med Kryolit eller Schweinfurtergrønt er mange Steder foretaget med Held. Bedst var Virkningen, hvor Behandlingen foretoges paa et tidligt Tidspunkt (inden Planterne var for store) eller hvor den foretoges før Omsaaning, og Larverne derfor var henvist til at æde Kliddet.

Æble- og Pæreskurven har bredt sig en Del i det fugtige Vejr i August, de mange Smaapletter, som er kommet nu, understreger Betydningen af, at Frugterne ogsaa i August er beskyttede mod Angreb ved Sprøjtning eller Pudring.

Ved København angriber Kræftsvampens Konidiestadium, *Fusarium Wilkommi*, Grev Moltke ved Blomsten; selv om Pletterne ikke gaar i

Dybden foraarsager Angrebet dog, at Frugterne modner og falder af allerede i sidste Halvdel af August.

Priksyge har begyndt at vise sig, den er især set paa Bellefleur de France, Tyrrestrup, Springrove Codlin, Rødt Ananas, Sønderskov, Pigeon, Frogmore, Arreskov, Eglinvill Seedling, Lord Suffield og Cox' Orange.

Paa Lolland revner Nødderne efter Regnen.

Mange Steder visnede Agurkerne pludselig uden paaviselig Aarsag, efter at Regnen var kommet.

Lyngby, 11. September 1934.

Statens plantepatologiske Forsøg.

Der er for August modtaget 47 Indberetninger; endvidere er der besvaret 548 Forespørgsler.

KORN.

Fra Holstebro meldes om Mørkfarvning af Kærne og Halm paa Grund af de mange Regnbyger i Høsttiden; meget Korn blev gennemblødt 2—4 Gange, før det kom i Hus. Spiring i Aksene er dog ikke saa almindelig som det kunde frygtes efter Vejret, fordi den kraftige Blæst tørrede Sæden hurtigt igen. Der foreligger ikke andre Indberetninger om Kornets Kvalitet.

RODFRUGTER.

»Mosaiksyge i Runkelroer og Sukkerroer er fulgt i Bladlusenes Kølvand i den Grad, at vistnok hver eneste Plante er angrebet, Runkelroerne mest, Sukkerroerne lidt svagere. Udbyttet bliver ikke stort, adskillige Steder meget ringe« (L. P. Jensen). Saadan lyder flere Beretninger. Mosaiksygen er ualmindelig stærkt udbredt i Aar og gør sikkert meget stor Fortræd. Bladlusene har utvivlsomt medvirket til dens Spredning. Den findes i Aar ogsaa langt fra Frømarkerne.

Gule Blade i Runkel- og Sukkerroer var i Midten af August at se over store Dele af Landet. En hel Del er imidlertid ikke af samme Oprindelse som de gule Blade, der de foregaaende Aar har været iagttaget, men maa tilskrives Luseangrebet. En Tid efter Regnen stod mange Rømarker meget bladfattige, fordi de gamle Blade, der var halvdøde af Tørke og Lusenens Mishandling, guldede og døde bort. Mod Maanedens Slutning er Bedemarkerne grønnedes igen. Gule Blade af samme Type som de foregaaende Aars, ses ogsaa, der er det ikke alene de ældre Blade, men ogsaa de yngre, som rager højest i Vejret, der bliver gule.

Tørforraadnelse i Runkelroer er ret udbredt. Ved Vester fandtes den f. Eks. i en Mark, hvor der i Fjor i nogle Maaneder havde ligget en Mergeldyng, og kun der (P. Trosborg).

Runkelroer med mørke Karstrengene er indsendt fra Djursland (Larsen Ledet) og Himmerland (Andersen-Lyngvad) og er nu til Under-

søgelse. Roerne havde gule Blade; ved Gennemskæring fandtes Karstren-gene mørkebrune, tilsyneladende smittet fra Roden, der var Farvningen stærkest. Angrebet ses baade paa kalktrængende, pH 6.0, og kalkrige Jorder (Larsen Ledet).

Udpræget Misvækst af Runkel- og Sukkerroer er ved Holsted, Brørup og Vejen konstateret i 5—6 Tilfælde, hvor der i Fjor har været dyrket enten Sukkerroer eller Runkelroer paa samme Sted, det er en Følge af jordsmittet Rodbrand (Dons Christensen).

Kaalbroksvampen (*Plasmodiophora brassicae*) har optraadt i meget mild Grad i Aar. Mange Indberettere har ikke iagttaget Angreb, alle er enige om dens godartede Karakter, nogle mener, det skyldes Tør-ken, som sikkert ogsaa har meget stor Betydning, andre, at det er paa Grund af de modstandsdygtige Roestammers større Udbredelse og ende-lig Folks Paapasselighed med Smitte gennem Staldgødningen. Kun fra Brande-Thyregod meldes om et ødelæggende Angreb i Wilhelmsburger paa et Sted, hvor Roerne for 2 Aar siden ogsaa blev ødelagt af Kaalbrok (P. Trosborg).

Afbladning af Kaalroer og Turnips er set mange Steder omkring Midten af Maaneden, den skyldes ikke Svampeangreb eller Virussyg-domme, men er sikkert Eftervirkning af Luseangrebet, som hos Runkel-roerne. Da de gamle Blade faldt, blev Hjerterbladene ofte ødelagt af Kruse-syge, saa Roerne en Tid stod helt uden Blade. Wilhelmsburger er den Stamme, der har holdt Bladene bedst.

Tørforraadnelse (*Phoma lingam*) i Kaalroer er set et Sted paa Jungshoved pletvis ødelægge en Mark. Det var Lyngby Bangholm.

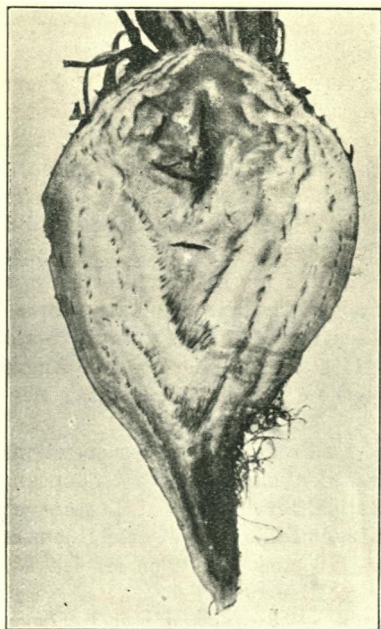
KARTOFLER.

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*) er mange Steder i Landet ikke set før i August Maaned, endda i Slutningen. Ved Tarm fandtes en lille, isoleret Plet Richters Imperator angrebet d. 8. August (K. Vadgaard. Ved Holstebro kom første Angreb paa King Edward d. 14. (P. O. Overgaard), ved Turup paa samme Sort d. 16. (E. Nielsen), ved Aalborg paa Up to date d. 21., der var det ved Maanedens Slutning endnu ikke fundet paa Gustav Adolf, Alpha og Ackersegen (Andersen-Lyngvad). Ved Tylstrup blev Skimmelangreb almindelige omkring d. 23. i de mod-tagelige Sorter (S. Svendsen). Ved Toftlund kom Skimmelen i King Ed-ward d. 25. (Heick), og endelig satte det store Skimmelangreb ind ved Holstebro omkring d. 29.

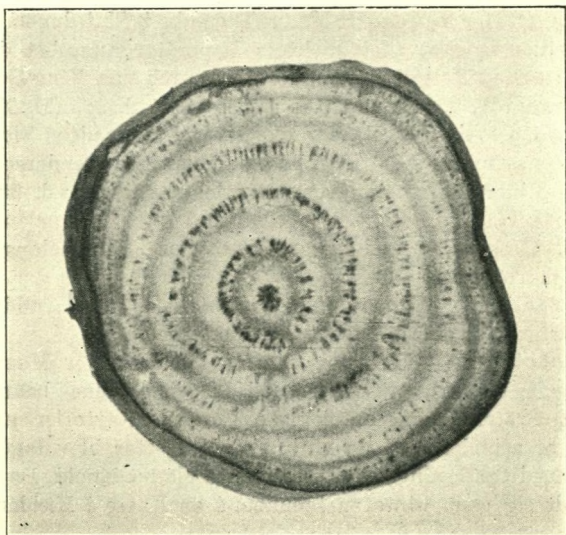
Kartoffelbrok (*Synchytrium endobioticum*) er fundet paa tre nye Lokalteter: Silkeborg, Hobro og Aakirkeby.

At Rustpletter i Kartoffler, som er afbildet i vor Maanedsoversigt for Oktober 1933, ikke overføres med Læggeknoldene, bekræftes af et Forsøg paa Statens plantepatologiske Forsøg. Kartoffler af netop det Parti, som er afbildet med de ringformede Pletter blev lagt i Foraaret og viste nu ved Optagningen ikke en eneste plettet Knold. De rustplettede Knolde holdt sig godt Vinteren igennem i en Kasse i Kælderen.

OLAF NIELSEN.

Runkelroe med mørke Karstrænge. Længdesnit.

Runkelroe med mørke Karstrænge. Tværsnit.

26 Knoporm, fundet ved to smaa Roeplanter, taget i Kanten af Pletten
paa nedenstaaende Billede.

Turnips, saaet efter Ærter, ædt bort af Knoporm undtagen i en Lavning.

FRUGTHAVEN.

Æbleskurven (*Venturia inaequalis*) og Pæreskurven (*Venturia pirina*) har bredt sig stærkt i den sidste Tids fugtige Vejr, saaledes at der nu er en hel Del Nyinfektioner paa Frugterne, naturligvis især paa de modtagelige Sorter som Graastener, Signe Tillisch o. s. v. Disse Smaapletter er paa nogle Sorter meget tydeligt omgivet af en rød Ring, som fremkalder et Sygdomsbillede, som faar Frugtavlerne til at frygte, at det er en ny Sygdom.

Det, at der nu atter i Aar kommer meget Skurv i August, understreger Betydningen af ikke at holde for tidligt op med at beskytte Træerne ved Sprøjtning eller Pudring, selvom Skurven en Periode ikke har gjort sig gældende.

Kærnefrugtskimmel (*Sclerotinia fructigena*) er mange Steder ret alvorlig paa Æble, særlig fra Jylland og Lolland-Falster foreligger der Meddelelser om mange Angreb (N. Gram, Georg Jensen). Stenfrugtskimmelen (*Sclerotinia cinerea*) ses nu ogsaa en Del paa Blommerne.

I Københavns Omegn er der flere Steder mange Grev Moltke Pærer, som var modne sidst i August, disse havde en Plet ved Blomsten, Pletten skyldes Angreb af Konidiestadiet, *Fusarium Wilkommi*, af Kræftsvampen. Pletterne gaar kun $\frac{1}{2}$ cm eller saa ned i Frugten (T. Bacher).

Der er allerede iagttaget en Del Priksyge. Paa unge Træer af Bellefleur de France, Rødt Ananas, Pigeon, Sønderskov, Tyrrestrup og Frogmore ved Horsens (C. A. Nørholm).

Fra Tystofte meddeles, at Springrove stadigt er den eneste Sort, som angribes af Priksyge, og det er særlig paa bestemte Træer, det kommer hvert Aar. Paa Esbjerg-Vardeegnen er der set ondartede Angreb paa Tyrrestrup, Bellefleur de France og Cox' Orange (M. Sørensen). Fra Frederiksborg Amt er meddelt om adskillige Angreb paa Arreskov, Eglinville Seedling og Lord Suffield (Korfitz Jensen). Ret ondartet paa Øerne paa visse Steder og Sorter. Springrove har ofte ærtestore stærkt, røde Pletter udvendig, lige under disse de brune Partier i Kødet (Verner Nielsen).

I denne Forbindelse maa nævnes, at der paa Bramley ved Lyngby findes ærtestore, brune, nedsænkede Pletter, men kun een paa hvert Æble, disse Pletter kom i en meget varm Periode og maa skyldes Solskoldning.

De glassede Æbler, som viser sig paa Træerne hen mod Modningstiden er fundet flere Steder paa forskellige Sorter. I Købelev var mindst 75 pCt. af Frugterne paa Reinette Coulon glassede, ogsaa andre Steder er der fundet enkelte glassede Frugter, derimod er der ingen glassede Belle de Boskoop fundet. Paa Nordfalster fandtes mange glassede Frugter paa Lanes Prince Albert, men kun faa paa Midtfalster (Georg Jensen).

I Sydsjælland var der saa stærk Vejrskaade paa Cox' Orange, at man vilde have karakteriseret det som ret stærk Sprøjteskaade, hvis man ikke vidste, at Træerne kun havde faaet Vintersprøjtning (Verner Nielsen).

Ved Hoby paa Lolland har i en ret stor Nøddeplantning med Cosford, Lambert og Zeller Buskene kastet ca. 50—70 pCt. af Frugterne, de er revnede i Spidsen; Nodder, der endnu sad paa Buskene, var ogsaa revnede. Nodderne revner fra Spidsen. Det er sandsynligvis Regnen efter den stærke Tørke, som foraarsager en større Tilvækst indvendig fra end de i Tørlen hærdede Skaller kan vinde med til (Georg Jensen).

KØKKENURTER.

Løgskimmelen (*Peronospora Schleireni*) er ret udbredt. Sprøjtning med Bordeauxvædske hjælper. Fra Tystofte meddeles, at de aldrig plejer at have den der, men at de i Aar, hvor de har maattet købe Sætteløg, har haft lidt Angreb (A. Feilberg).

Bønnesyge (*Colletotrichum lindemuthianum*) er ikke almindelig i Aar, fra Horsens meddeles dog, at den nu træffes flere Steder og enkelte Steder er ondartet.

I August har en pludselig Nedvisning af Frilandsagurkerne, som begyndte, da Regnen kom, forvoldt stor Skade. Fænomenet er meget udbredt. Paa de nylig visnede Planter er der intet sygeligt at se paa Rod, Stængel eller Blade, udover at Planten hænger og efterhaanden visner. I Ullerup paa Amager var det hos en Agurkdyrker lige slemt, hvad enten Agurkerne stod, hvor der hyppigt havde været Agurker, eller hvor der ikke havde været Agurker de sidste 10—15 Aar.

Serpette var næsten fuldstændig ødelagt, Muromsk var meget stærkt angrebet, Rhinsk var ogsaa angrebet, men dog betydeligt mindre.

Ved Odense gik Drivagurkerne først ud, Dansk Asie og Langelandsk Kæmpe holdt bedre.

Langelandsk Kæmpe var i en Mark bedst paa den laveste og fugtigste Del af Marken, selvom der har været vandet mindre end paa den øvrige Del af Marken.

Det er vanskeligt at finde nogen Sammenhæng mellem de forskellige Faktorer udover, at det i Almindelighed siges, at det er »efter Regnen«, at Skaden er kommet. Det synes at være slemt baade, hvor der er vandet i Tørken, og hvor der ikke er vandet. Planterne, der dør, er i den Alder, hvor de er ved at sætte Frugt, altsaa i en noget vanskelig Periode.

ANNA WEBER.

KORSBLOMSTREDE.

Ørentviste (*Forficula auricularia*). Fra Ringsted skrives: Først i Maaneden havde jeg Lejlighed til at iagttage et ret stærkt Angreb i en Kaalroemark. I et Bælte paa ca. 100 m Bredde langs et Dige var alle Planternes Blade (særlig Hjertebladene) gnavet, og det var synligt, at Planterne svækkedes af Angrebet. I Jorden fandtes et overordentlig stort Antal Ørentviste. Et mindre Angreb er set i Forevisningsmarken (Chr. Moth Bundgaard). Angreb paa Hovedkaal og andre Haveplanter er bemærket ved Tystofte (A. Feilberg).

Kaalorme (*Pieris brassicae*). Mange Steder er der stærke Angreb i Mark og Have, medens man andre Steder kun har mærket lidet til Larverne.

Knoporme (*Agrotis spp.*). Som allerede nævnt er Angrebene i Aar af usædvanlig Voldsomhed, og den anrettede Skade meget betydelig. I adskillige Egne af Landet findes der ikke een Kaalroe- eller Turnipsmark, der ikke er gnavet, og bare Pletter er almindelige. I sent saaede Marker kan Ødelæggelsen være total. Ogsaa i nysaaede Frøroer er der gjort megen Skade.

Krusesyge (*Contarinia nasturtii*) viser sig at være meget udbredt og bidrager meget til at forværre Roernes Udseende. Hjerteforraadnelsen

begynder at optræde en Del Steder. Om Roestammernes Forhold er Meningerne som sædvanlig delte.

Kaalfluellarver (*Chortophila spp.*). Hidtil synes Angrebene at have været ret milde, men den endelige Dom kan først fældes ved Roernes Optagelse. Fra Sindal skrives om et ret stærkt Angreb i Peberrod (V. Nielsen).

BEDER.

Knoporme (*Agrotis spp.*). Ogsaa i Sukker- og Runkelroer har Knopormene hærget voldsomt. I sentsaaede Marker er Ødelæggelsen ofte næsten total. Fra Kolding skrives saaledes om en Mark med Fodersukkerroer, hvor 10 Td. Land var totalt ødelagt (Jes Nielsen). Paa Aarhusegnen var i et Tilfælde ca. 12 Td. Land ødt (C. Mouritzen). Ogsaa fra Landets øvrige Egne, særlig de sydlige Øer, meldes om stærke Angreb. Nyudlagte Frøroer raseres ofte helt.

KARTOFLER.

Kartoffelaal (*Heterodera schachtii*) er fundet i en Mark paa Amager. Paa samme Jordstykke havde man dyrket Kartoffler i 20 Aar! Dette er det første Fund udenfor Sønderjylland.

KØKKENURTER.

Knoporme (*Agrotis spp.*) har hærget voldsomt i Køkkenhaverne, hvor det er gaaet stærkt ud over Gulerødder, Porre, Løg, Selleri, Kaal m. m., og de foraarsagede Tab kan være meget store. I en Blomkaalsmark ved Slagelse var af 3000 Planter kun nogle faa tilbage og $\frac{1}{2}$ Td. Land nysaaet Spinat helt opædt (E. Christensen). I 95 Haver, der besøgte i Københavns Amt, »fandtes saa at sige ikke een ordentlig Porre« (Grethe Langsø-Nielsen). Muligvis har Porremøl (*Acrolepia assectella*), der er meget almindelig i Aar medvirket til denne Skade.

PRYDPLANTER.

Knoporme (*Agrotis spp.*) har gjort megen Skade i Blomstergartnerier f. Eks. paa Asters, Zinnia og Tagetes. Fra Gissselfeld skrives om Angreb paa Primula obconica i kold Bænk. I de fleste Potter fandtes en Larve. Lignende Angreb forekom paa rodfæstede Stiklinger af Engelske Pelargonier i Bænk. Larverne blev indsamlet eller dræbt med Giftklid (med Blyarsenat), ellers var Ødelæggelsen blevet stor (H. Wedege).

PROSPER BOVIEN.